

Sygn. akt XIV C 937/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Jan Sterczała

Protokolant p.o. stażysty Agata Nagórna

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2022 roku w Pile

sprawy z powództwa K. J. syndyka D. K.

przeciwko A. P.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości D. K. czynności prawnej, dokonanej dnia 17 stycznia 2020 roku w formie aktu notarialnego przed notariuszem H. G. (1) w jej kancelarii notarialnej przy ulicy (...) w P. (rep. A 171/2020), polegającej na ustanowieniu hipoteki umownej do kwoty 320 000 zł na rzecz A. P., ustanowionej na nieruchomości, położonej w D. gmina C., dla której jest prowadzona księga wieczysta nr (...);
2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 10 817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 16 000 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu.

Jan Sterczała

Sygn. akt XIV C 937/21

UZASADNIENIE

Powód K. J. działający jako syndyk D. K., pozewem z dnia 6 sierpnia 2021 roku skierowanym przeciwko A. P. wniósł o:

- uznanie za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości D. K. czynności prawnej, sporządzonej aktem notarialnym przed notariuszem H. G. (1) w Kancelarii Notarialnej w P. przy ulicy (...) w dniu 17 stycznia 2020 roku, Repertorium A nr (...), polegającą na ustanowieniu hipoteki umownej na nieruchomości położonej w D., gm. C., składającej się z działki gruntu o numerze 40/60, o powierzchni 0,1040 ha, dla której Sąd Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...) do kwoty 320.000 zł na rzecz A. P.;

Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazał, że postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 1 marca 2021 roku, sygn.. akt XI GU 183/21, ogłoszona została upadłość D. K. – osoby fizycznej, nie prowadzącej działalności gospodarczej, a powód został ustanowiony syndykiem w ww. postępowaniu upadłościowym. Podniósł, iż w dniu 17 stycznia 2020 roku D. K. zawarł z A. P. umowę pożyczki na kwotę 300.000 zł. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki

miała być hipoteka umowna do kwoty 320.000 zł na będącej własnością Upadłego nieruchomości położonej w D., składającej się z działki gruntu o nr 40/60, powierzchni 0,1040 ha, którą D. K. aktem notarialnym Repertorium A nr (...), sporządzonym przed notariuszem H. G. (2) ustanowił tego samego dnia. W ocenie powoda na skutek dokonanej czynności prawnej doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, bowiem spowodowała ona niewypłacalność dłużnika, a co najmniej doprowadziła do pogłębienia się tego stanu. W wypadku gdyby dłużnik nie dokonał ww. czynności, obciążającej jedyny wartościowy składnik jego majątku, jego sprzedaż mogłaby choćby częściowo zaspokoić jego wierzycieli. W jego ocenie pozwana jak i Upadły mieli świadomość krzywdzącego charakteru zaskarżonych czynności. D. K. z pełną świadomością dokonał czynności bezpośrednio skutkujących znacznym uszczupleniem swojego majątku. W ocenie powoda także pozwana A. P. miała wiedzę, iż pozwany działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Świadczy o tym fakt, że pozwana jest matką D. K.. Taki bliski stopień pokrewieństwa wprost wskazuje na wypełnienie w niniejszej sprawie przesłanki bliskiego stosunku o jakim mowa w art. 527 § 3 k.c. (k.7-13)

W odpowiedzi na pozew, pozwana A. P. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu i kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, iż w jej ocenie, D. K. przy dokonaniu zaskarżonej czynności prawnej nie działał w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli, a pozwana jako jego matka, nie posiadała informacji o prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, jego pracy zawodowej, problemach finansowych syna i zaległościach w spłacie zaciągniętych przez niego zobowiązań. Powyższe okoliczności jej zdaniem obalają domniemanie ustanowione w art. 527 § 3 k.c. Ponadto pozwana by wykluczyć ewentualne zastosowanie w niniejszej sprawie art. 528 k.c. wskazała, iż zaskarżona czynność prawna nie była czynnością pod tytułem darmym, bowiem w związku z udzieleniem oprocentowanej pożyczki uzyskała zabezpieczenie w postaci hipoteki umownej, wobec czego czynności tych nie można oceniać oddzielnie. (k.73-78)

Na rozprawie dnia 26 lipca 2022 roku strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie. (k.100-101v.)

Sąd ustalił, co następuje:

D. K., urodzony (...) jest synem A. P.. Do roku 2003 wraz z matką zamieszkiwał w P. przy Osiedlu (...). Od 2012 roku D. K. pozostaje w związku z J. G., z którą ma jedno dziecko – córkę, urodzoną w (...) roku.

D. K. z zawodu jest handlowcem. Prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...) s.c. T. M. D. K. z siedzibą w P. przy os. (...), zajmującą się hurtową sprzedażą wyrobów medycznych i farmaceutycznych.

W dniu 7 listopada 2017 roku D. K. zawarł z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., umowę leasingu nr (...), na mocy której otrzymał do używania samochód osobowy marki V. (...), rok produkcji 2013 o wartości 68292,68 zł netto. Umowa zawarta została na okres 36 miesięcy. D. K. zobowiązał się do regulowania comiesięcznych opłat w kwocie 1.595,73 zł. Powyższy pojazd został mu wydany w dniu 22 listopada 2017 roku.

Na skutek braku regulowania ww. należności (...) Sp. z o.o. w dniu 25 października 2019 roku wypowiedział umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, jednocześnie wzywając do zwrotu przedmiotu leasingu oraz zapłaty należności zaległych w wysokości 9.003,08 zł wraz z odsetkami karnymi i przyszłych zdyskontowanych rat w kwocie 30.356,92 zł - łącznie 39.360 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.

12 grudnia 2019 roku do spółki (...) s.c. skierowane zostało przedsądowe wezwanie do zapłaty, w którym (...) Sp. z o.o. wezwał spółkę do spłaty zaległych należności wynikających z umowy leasingu, a pozostałych po sprzedaży przedmiotu leasingu w kwocie 6.231,35 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego pisma. Przesyłka ta została skutecznie doręczona w dniu 16 grudnia 2019 roku.

Dnia 17 stycznia 2020 roku D. K. zawarł z pozwaną A. P., w jej miejscu zamieszkania, w K., umowę pożyczki, na mocy której pozwana udzieliła synowi pożyczki w wysokości 300.000 zł. Powyższa kwota została przekazana pożyczkobiorcy gotówką w dniu podpisania umowy. Odsetki płatne miały być z chwilą zwrotu i wynosić 4% w skali roku. Spłata zobowiązania nastąpić miała nie później niż do dnia 1 stycznia 2030 roku. Strony ustaliły, że zabezpieczeniem pożyczki będzie hipoteka umowna do kwoty 320.000 zł, na będącej własnością D. K. nieruchomości, położonej w D. składającej

się z działki gruntu numer (...) o powierzchni 0,1040 ha, dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...)/.

Powyższa nieruchomość była jedynym, wartościowym składnikiem majątku D. K.. W chwili zawarcia umowy pożyczki z matką, D. K. zadłużony był na kwotę ok. 1,5 mln zł.

Tego samego dnia, po podpisaniu umowy, aktem notarialnym, repertorium A numer 171/202 sporządzonym przed notariuszem H. G. (1) w Kancelarii Notarialnej w P., przy ul. (...), D. K. ustanowił na ww. nieruchomości hipotekę umowną do kwoty 320.000 zł dla zabezpieczenia pożyczki zawartej z A. P., w tym należności głównej, odsetek oraz ewentualnych kosztów procesowych i egzekucyjnych.

W chwili ustanowienia hipoteki, w dziale IV księgi wieczystej wpisana była hipoteka umowna łączna do kwoty 855.000 zł na rzecz (...) BANK (...) S.A. z siedzibą w W., zabezpieczająca wierzytelność wynikającą z umowy kredytowej nr (...) z dnia 10 grudnia 2012 roku.

Jednocześnie D. K. oświadczył, iż jego wolą jest, by wniosek wieczystoksięgowy, składany przez notariusza za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, obejmował żądanie, by w dziale IV księgi wieczystej ww. nieruchomości (nr KW: (...)) pojawił się wpis dotyczący hipoteki umownej na rzecz A. P. do kwoty 320.000 zł. Powyższy wpis w księdze wieczystej pojawił się w dniu 19 sierpnia 2020 roku.

Ze względu na pogarszającą się sytuację ekonomiczną D. K. i rosnące zadłużenie, dnia 2 lutego 2021 roku D. K. wniósł do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu wniosek o ogłoszenie jego upadłości, wskazując jednocześnie swych wierzycieli.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, postanowieniem z dnia 1 marca 2021 roku ogłosił upadłość D. K. jako osoby fizycznej, nie prowadzącej działalności gospodarczej, jednocześnie wyznaczając syndyka w osobie powoda – K. J..

Dnia 8 kwietnia 2021 roku wierzyciel (...) Sp. z o.o. zgłosił syndykowi wierzytelność wynikającą z zawartej między dłużnikiem, a nim umowy leasingu nr (...) z dnia 7 listopada 2017 roku.

/odpis postanowienia Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 01.03.2021r. (k.14), odpis wniosku dłużnika o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej z dnia 02.02.2021r. (k.15-19), spis wierzycieli (k.20-21), umowa pożyczki z dnia 17.01.2020r. (k.22-24), odpis aktu notarialnego Rep. A nr (...) z dnia 17.01.2020r. (k.25-26v.), odpis księgi wieczystej (...) (k.27-33), zgłoszenie wierzytelności (k.34-35v.), umowa leasingu nr (...) (k. 36v.-39), protokół zdawczo – odbiorczy z dnia 22.11.2017r. (k.40), wypowiedzenie umowy leasingowej z dnia 25.10.2019r. (k.41-41v.), protokół przekazania z dnia 29.10.2019r. (k.43v.-44v.), rozliczenie umowy (...) do zgłoszenia wierzytelności do upadłości (k.45), przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 12.12.2019r. (k.45v.), noty księgowe i faktury VAT (k.49-54v.), nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 11.08.2020r. (k.55-55v.), zajęcie wierzytelności (k.56-56v.), spis inwentarza w postępowaniu upadłościowym (k.57-57v.), zeznania świadka D. K. (k.93-96), zeznania świadka J. G. (k.96-97), przesłuchanie pozwanej (k.100-101v.)/

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił w oparciu o następującą ocenę dowodów:

Wszystkie dokumenty zgromadzone w aktach sprawy zasługują na wiarygodność. Ich autentyczność i moc dowodowa nie były bowiem kwestionowane przez żadną ze stron, Sąd nie znalazł także powodów, aby któremukolwiek z dokumentów odmówić wiary lub mocy dowodowej z urzędu.

Szczególnego rodzaju dokumentami są orzeczenia sądowe, odpisy ksiąg wieczystych itp. Zaliczyć je należy do tzw. dokumentów urzędowych, które i zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. zostały sporządzone w przepisanej formie i stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Świadek D. K. zeznawał zdaniem Sądu w sposób jedynie częściowo wiarygodny. Za wiarygodne i logiczne uznać należało wypowiedzi świadka dotyczące prowadzenia przez niego działalności gospodarczej oraz początku problemów finansowych w firmie. Sąd miał na uwadze, że świadek jest synem pozwanej, co bez wątpienia miało wpływ na wiarygodność jego zeznań. Za nieszczerze Sąd uznał twierdzenia świadka jakoby jego kontakt z pozwaną był ograniczony do minimum oraz, że jego matka nie miała świadomości o jego problemach finansowych.

J. G. jest synową pozwanej i żoną D. K.. Zeznania te choć logiczne, nie miały istotnego znaczenia dla ustalenia stanu faktycznego sprawy, bowiem świadek nie zna szczegółów dotyczących okoliczności udzielenia D. K. pożyczki przez pozwaną oraz nie posiada dokładnych informacji o funkcjonowaniu firmy męża.

Zeznaniom pozwanej A. P. Sąd dał wiarę również jedynie w części. W szczególności Sąd wskazuje, iż zeznania pozwanej, jakoby nie posiadała wiedzy na temat sytuacji finansowej syna i rzeczywistego celu zaciąganej pożyczki były nieprawdziwe, nieszczerze i wykreowane na potrzeby niniejszego postępowania. Bardzo mało prawdopodobna - zdaniem Sądu - była sytuacja, iż z jednej strony pozwana i syn mieli być rzekomo w co najwyżej średnich relacjach, a z drugiej strony zawarli oni umowę pożyczki na wysoką kwotę, gdzie pozwana przekazała synowi de facto swoje całe oszczędności, na ewidentnie niekorzystnych (dla pozwanej) warunkach. Te dwa fakty tak dalece nie przystają do siebie, w świetle zasad doświadczenia życiowego, że trudno Sądowi było zaakceptować zeznania pozwanej w tejże części. Jeśli pozwana i syn nie byłoby w co najmniej dobrych relacjach, to do zawarcia takiej umowy pożyczki by nie doszło. Teza zaś o istnieniu co najmniej dobrych relacji między tymi osobami (i to w relacji matka - syn) musi implikować domniemanie faktyczne, iż pozwana była zorientowana w działalności gospodarczej syna i jego kłopotach. Rozsądnie oceniając rzeczywistość należałoby oczekiwać, iż najpóźniej pozwana taką wiedzę musiałaby uzyskać w chwili, gdy padła oferta zawarcia takiej nietypowej umowy pożyczki.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawę prawną zgłoszonego przez powoda roszczenia o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, stanowiły przepisy Tytułu X Księgi trzeciej Kodeksu cywilnego, tj. art. 527 - 535, które regulują instytucję tzw. skargi pauliańskiej, której celem jest ochrona interesów wierzyciela na wypadek niełojalnego, a nawet nieuczciwego postępowania dłużnika, który z pokrzywdzeniem wierzyciela wyzbywa się składników swojego majątku na rzecz osób trzecich lub majątek ten obciąża i w ten sposób stwarza lub pogłębia stan swojej niewypłacalności.

Podstawową regulację skargi pauliańskiej zawiera art. 527 k.c., który ma następującą treść: § 1. Gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. § 2. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. § 3. Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zgodnie z treścią tego przepisu przesłankami powództwa o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną są : istnienie interesu wierzyciela w postaci wierzytelności, dokonanie przez dłużnika z "osobą trzecią" ważnej czynności prawnej, na skutek której "osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową", oraz na skutek której doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, dokonanie przez dłużnika czynności "ze świadomością pokrzywdzenia", wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Wskazane powyżej przesłanki muszą być spełnione kumulatywnie.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że istnienie wierzytelności w niniejszej sprawie nie może budzić najmniejszych wątpliwości. Postanowieniem z dnia 1 marca 2021 roku Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w

Poznaniu ogłosił upadłość D. K. jako osoby fizycznej, nie prowadzącej działalności gospodarczej, jednocześnie wyznaczając syndyka postępowania upadłościowego w osobie powoda – K. J..

Zgodnie z art. 144. ust 1 ustawy prawo upadłościowe po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko niemu.

Powód wykazał więc, że posiada legitymację czynną w niniejszym procesie.

Z przepisu art. 527 k.c. wynika wprost, że roszczenie pauliańskie przysługuje tylko wtedy, gdy dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli towarzyszy dłużnikowi wtedy, gdy zdaje on sobie sprawę z tego, że następstwem dokonania przez niego czynności prawnej może być niemożność zaspokojenia wierzycieli z jego majątku. Nie musi być to świadomość pokrzywdzenia tego konkretnego wierzyciela, któremu przysługuje roszczenie pauliańskie, lecz wystarczy świadomość, że dokonana przez dłużnika czynność prawna może spowodować niemożność zaspokojenia ogółu wierzycieli (A. Ohanowicz, w: System PrCyw, t. III, cz. 1, 1981, s. 948; M. Pyziak-Szafnicka, Ochrona wierzyciela, 1995, s. 115; Radwański, Zobowiązania, 2018, s. 32). Słusznie wskazuje się też w orzecznictwie, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, jeżeli ma rozeznanie co do tego, że w następstwie dokonanej przezeń czynności ucierpi materialny interes wierzyciela, zazwyczaj poprzez wyzbycie się w całości lub w części majątku nadającego się do egzekucji. Związana z tym niewypłacalność dłużnika nie musi być całkowita, byleby wystąpiła w większym rozmiarze niż przed dokonaniem czynności (art. 527 § 1 i 2 KC) [wyr. SN z 29.5.2007 r., V CSK 77/07, L.. Podobnie wyr. SA w Poznaniu z 12.5.2005 r., I ACa 1764/04, OSA 2006, Nr 3, poz. 8, w którym wskazano: "Do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, o którą chodzi w art. 527 § 1 KC, wystarczy by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (wyr. SA w Warszawie z 19.11.1997 r., I ACa 737/97, OSA/War. 1998, Nr 4, poz. 36).

Dłużnik D. K. zawarł z pozwaną A. P. umowę pożyczki, której zabezpieczeniem było ustanowienie hipoteki umownej na nieruchomości dłużnika, która no ta bene stanowi jedyny wartościowy składnik jego majątku, wobec czego pozwana bezpłatnie uzyskała korzyść majątkową, a D. K. stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż przed dokonaniem ww. czynności. D. K. miał świadomość, iż działa z pokrzywdzeniem wierzycieli, bowiem w dniu dokonania zaskarżonej czynności posiadał wiedzę o istnieniu wymagalnych zobowiązań. Co więcej już w tym samym dniu, w którym zawarł z pozwaną umowę pożyczki, ustanowił na jej rzecz hipotekę.

Pozwana podnosiła jednak, że powództwo powinno być oddalone, bowiem sporna czynność prawna (tj. ustanowienie hipoteki) w jej ocenie nie jest czynnością pod tytułem darmym w rozumieniu art. 528 k.c. Sąd nie podzielił jednak argumentacji pozwanej w tym zakresie.

W myśl art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W przypadku zastosowania ww. przepisu nawet wykazanie przez osobę trzecią, że nie wiedziała i mimo dołożenia należytej staranności nie mogła się dowiedzieć o pokrzywdzeniu wierzycieli, czego pozwana starała się w niniejszej sprawie dowieść - nie zwalnia jej od odpowiedzialności wobec wierzyciela. Stan podmiotowy osoby trzeciej jest tu po prostu obojętny; do zaskarżenia wystarczy spełnienie pozostałych warunków art. 527 § 1 i § 2 k.c.

Korzyścią majątkową uzyskaną bezpłatnie w rozumieniu art. 528 k.c. jest każda korzyść, w zamian za którą osoba trzecia nie spełniła ani nie zobowiązała się spełnić jakiegokolwiek ekwiwalentnego świadczenia w ramach jakiegokolwiek stosunku prawnego. Korzyść ta może być uzyskana w wyniku darowizny oraz każdego innego przysporzenia, pod warunkiem że osoba, która dokonała tego przysporzenia, nie otrzymała w zamian korzyści majątkowej stanowiącej jego ekwiwalent. Brak tego ekwiwalentu - np. w przypadku czynności nieodpłatnej - lub też jego nieodpowiednia wysokość może stanowić wyraźną wskazówkę dla stwierdzenia pokrzywdzenia wierzyciela.

Ocena, czy inne świadczenie może być uznane za ekwiwalent za korzyść uzyskaną od dłużnika - winna być dokonywana z obiektywnego punktu widzenia, nie zaś z punktu widzenia samych stron.

Obciążenie przez dłużnika jedynego, wartościowego składnika majątku ograniczonym prawem rzeczowym w postaci hipoteki umownej, którą D. K. ustanowił na rzecz pozwanej w dniu 17 stycznia 2020 roku odbyło się bez otrzymania przez pozwaną ekwiwalentu, tym samym przedmiotową czynność prawną uznać należy za bezpłatną w rozumieniu art. 528 k.c.

Sąd jednak pragnie zauważyć, że nawet jeśli by z powyższym poglądem się nie zgodzić, to należy zwrócić uwagę na domniemanie wynikające z art. 527 § 3 k.c., które niewątpliwie znajduje zastosowanie na kanwie niniejszej sprawy. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W przepisie tym chodzi o taki stosunek bliskości między dwiema osobami, który uzasadnia przyjęcie, że jedna z nich jest, bądź przy zachowaniu właściwej staranności mogła być w posiadaniu informacji o aktualnej sytuacji majątkowej drugiej. Stosunek bliskości z reguły wynika z powiązań rodzinnych, tj. pokrewieństwa, małżeństwa czy powinowactwa. Stosunek bliskości może wynikać również z narzeczeństwa, konkubinatu, czy przyjaźni lub wdzięczności, a także w razie wspólności interesów osobistych lub majątkowych. W zakres stosunku bliskości wchodzi zatem różnego rodzaju relacje, które cechuje wyższy stopień zażyłości niż w przypadku przeciętnej znajomości. Zażyłość ta winna być przy tym rozumiana jako stosunek nacechowany znacznym zaufaniem. Powiązania rodzinne z samej swojej istoty zwykle rodzą bliższe relacje.

Domniemanie prawne z art. 527 § 3 k.c. może być wzruszone przez dowód przeciwny, co oznacza, że osoba trzecia musi udowodnić, że mimo bliskiej relacji z dłużnikiem nie wiedziała o jego zamiarze pokrzywdzenia wierzyciela i nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 grudnia 1995 r., I A Cr 967/95). Pozwanej nie udało się sprostować temu obowiązowi w ramach niniejszego postępowania. Jej twierdzenia, jakoby nie posiadała żadnej wiedzy na temat zobowiązań syna i jego zamiaru pokrzywdzenia wierzycieli - w konfrontacji z materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy - uznać należy za niewiarygodne i gołosłowne.

A. P. domniemania tego nie obaliła, w konsekwencji powództwo uwzględniono w całości.

Wobec powyższego, należało orzec jak w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Zgodnie z przywołanym przepisem strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W niniejszej sprawie powód reprezentowany był przez radcę prawnego.

Stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. (art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.).

Z uwagi na powyższe, Sąd w punkcie drugim wyroku zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 10.817 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Na kwotę kosztów zastępstwa procesowego składają się: 10.800 zł - wynagrodzenie radcy prawnego, zgodnie z § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa.

W myśl art. 132. Pr. Upadłościowe w sprawach o uznanie czynności za bezskuteczną syndyk nie ponosi opłat sądowych.

Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

Na koszty pokryte ze środków Skarbu Państwa składają się opłata od pozwu w wysokości 16.000 zł. Zgodnie z art. 13 ust 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w sprawach o prawa majątkowe przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia ponad 20.000 zł pobiera się od pisma opłatę stosunkową wynoszącą 5% tej wartości, nie więcej jednak niż 200.000 zł.

W związku z powyższym, Sąd w punkcie trzecim wyroku nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 16.000 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu, której nie miał obowiązku uiścić powód.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie wyżej powołanych przepisów prawa, orzeczono jak w sentencji wyroku.

sędzia Jan Sterczała